

TÓTH TÜNDE

Rövid jegyzet Béri Géza három verséhez

Az itt megjelenő versek közös – az ön- és valóságrepresentáció alakzatait tekintve – talán a kommunista diktatúra végtelen önkényességéből, uralmi helyzetéből következő alávetettség, szélsőséges kontroll és sebezhetőség tudatának, az önálló mozgástér reménytelenségének és a szembenállás morális megkérdőjelezhetetlenségének aspektusából kiindulva hozhatók leginkább összefüggésbe egymással.

Béri Géza 1933-ban február 3-án, Budapesten született Béri Géza és Sárközy Margit gyermekeként, édesanyja egyedül nevelte a szülők 1936-ban bekövetkezett válásától kezdve. 1943-tól a budai Toldy Ferenc Gimnázium tanulója, de 1951-ben eltanácsolta az intézmény „ellenséges magatartása miatt”. 1943-ban belépett a Mária-Kongregációba, amelyet 1950-ben megszüntettek. Ezután is politikai, vallási, irodalmi érdeklődésű társaságok tagja volt.

A Solárszky Sándor és társai perben életfogytiglani börtönbüntetést szabtak ki rá. 1953–56 között a váci börtönben tartották fogva, ahol csatlakozott a magukat Füveskertieknek nevező költők köréhez, melynek tagjai Tóth Bálint (1929–2017), Kecskési Tollas Tibor (1920–1997), Kárpáti Kamil (1929–), Gérecz Attila (1929–1956), Szathmáry György (1928–1990) titkokban több verses antológiát (*Füveskertet*) állítottak össze.

Béri 1956-ban július 22-én szabadult, ekkortól a Hungária Vegyiműveknél dolgozott. A forradalom után korábbi büntetése letöltésére nem kellett ismét börtönbe vonulnia. Mint Tüskés Tibornak küldött 1964-es levelében írta: „engem életfogytiglanra ítélték el. 1956 júliusában az általános felülvizsgálatok során jöttem haza. A hátralévő időt elengedték, de a rehabilitációmra talán csak most kerül sor.” Az ítéletet 1990-ben semmisítette meg a Katonai Bíróság. A szabadságharc alatti (vélt vagy valós) tevékenysége miatt azonban 1960 júniusában F-dossziét nyitottak rá az állambiztonsági szervek, majd 1964-ben alapnyilvántartásba helyezték. Figyelő dossziéját csak több mint egy évvel öngyilkossága után zárták le.

Magyarországon a 70-es években jelentek meg írásai az *Élet és Irodalomban*, *Napjainkban*, az *Új Írásban*, valamint különböző antológiákban (*Versmondók könyve* 1971, 1975, *Külvárosi jeladás* 1973, a *Szép versek* 1980).

Bár Béri-kötet jelent már meg a Stádiumnál, de a művek nagy része továbbra is kiadatlan volt mindeddig. A szerzői hagyatékban fennmaradt, ifj. Béri Géza által összesített teljes költői életmű idén jelent meg a Napkút Kiadó gondozásában Scheibner Tamás tanulmányával.